

Materiallesamling

Målrettet undervisere

Indhold

1	Samlede forløb	3
1.1	We act - udvikling af handlekompetencer.....	3
1.2	Demokratiskolen	3
1.3	Medborgerskab i folkeskolen	4
1.4	Demokratiets gang.....	5
1.5	Tag stilling – en demokratisk ret og pligt.....	5
1.6	Act RESPEKT.....	6
1.7	Demokra-hva-for-noget?.....	7
1.8	Religionsfrihed	7
2	Øvelse / opgave	9
2.1	Ret og pligt i skolen.....	9
2.2	Fællesskab – hvad er det? – Definitioner på et fællesskab!	9
2.3	Den demokratiske samtale.....	10
2.4	Så gør dog noget	10
2.5	Stå! Stem! Gå! Diskuter unges valgret	11
2.6	Demokratiske beslutninger – en kompleks størrelse	12
2.7	Identifikation og fællesskab.....	12
2.8	Brug din stemme.....	13
2.9	Klassens egen grundlov.....	13
2.10	Fællesskab – hvem har ret?.....	14
3	Baggrundsviden	15
3.1	Go Active	15
3.2	Materialer fra Council of Europe.....	15
3.3	Dannelse til Demokrati og medborgerskab	16
3.4	Lærervejledningen – du har et valg.....	17
3.5	Undervisning i globalt medborgerskab	17

1 Samlede forløb

1.1 We act - udvikling af handlekompetencer

Type	Samlet forløb om udvikling af handlekompetencer
Forfatter/Udgiver	Danmarks Tekniske Universitet
Beskrivelse	<p>We Act – Sammen om sundhed er et projektorienteret tværfagligt forløb for 5.-6. klassetrin, der integrerer sundhedsundervisning i matematik, dansk og natur/teknologi.</p> <p>Forløbet strækker sig over 8 uger med i alt ca. 40 lektioner og er fordelt på tre delforløb: IMOVE, IEAT, Visionsværksted og Prøvehandling. Der er separate lærervejledninger og elevmateriale til disse forløb.</p> <p>We Act – Sammen om sundhed er tilpasset læringsmål for 6. klassetrin. Det er fleksibelt, så andre fag som fx idræt, madkundskab og historie kan inddrages. We Act - Sammen om sundhed lægger op til en handlings- og forandringsproces på skolen over nogle måneder i forlængelse af undervisningen.</p>
Link	http://www.weact.zone/materiale
Relevant for	
Mellemtrin	X
Udskoling	
Gymnasium	
Erhvervsskole	
Produktionsskole	
AVU	

1.2 Demokratiskolen

Type	Undervisningsforløb
Forfatter/Udgiver	Dansk Kommunikation Aps
Beskrivelse	<p>Demokratiskolen er på én gang et undervisningsforløb for folkeskolens ældste klasser og en mulighed for at påvirke lokalsamfundet. Skolen er bygget op om en digital platform, som hjælper elever, lærere, skoleforvaltningen og folkevalgte med at spille sammen på en måde, der er givende for alle parter:</p> <ul style="list-style-type: none">• Eleverne får rollen som borgere, der skal være med til at forbedre lokalsamfundet, samtidig med at de lærer demokratisk håndværk og får viden om lokale forhold.

• Skole og lærere kan undervise eleverne på en måde, der engagerer eleverne i samfundet og som er let at gå til.

• Forvaltningen og folkevalgte får både større forståelse for og et tættere forhold til de unge, og dermed viden om, hvad lokale unge taler om og lægger vægt på. Demokratiskolen kører altid parallelt på to eller flere skoler på én gang i samme kommune og afvikles i et forløb på en uge eller lidt mere.

Alle kommuner kan købe sig adgang til den digitale platform, men penge er ikke nok. Kommunen skal også forpligte sig til at spille engageret med, så de unge oplever, at de reelt kan flytte noget

Link

<http://danskkommunikation.dk/da/kompetencer/interaktion/demokratiskolen/>

Relevant for

Mellemtrin

Udskoling

X

Gymnasium

Erhvervsskole

Produktionsskole

AVU

1.3 Medborgerskab i folkeskolen

Type

Skræddersyede temaforløb

Forfatter/Udgiver

Udviklet af Ungdomsbyen, Mellempøkeligt Samvirke og Københavns Kommune

Beskrivelse

Ud fra jeres behov og hverdagen på jeres skole eller fritidscenter, skræddersyer Mellempøkeligt Samvirke et forløb, som understøtter demokratisk medborgerskab og inkluderende fællesskaber. Vores forløb er baseret på interaktive øvelser, inspirerende cases og offentligt aktionslæring.

Formålet er, at styrke unges sociale kompetencer, kritiske tænkning, samfundengagement og ansvarsbevidsthed.

Link

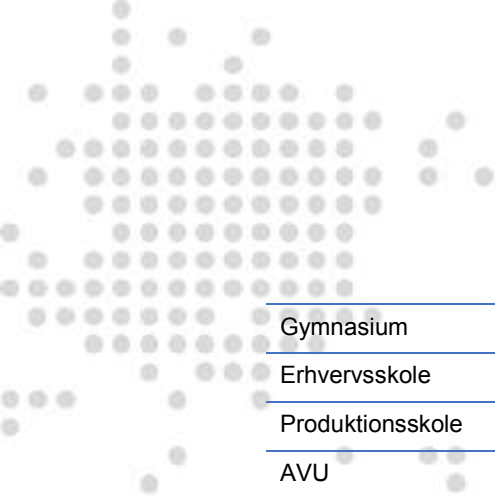
https://www.ms.dk/sites/default/files/filarkiv/dokumenter/forening/medborgerskab_i_folkeskolen_informationsfolder.pdf

Relevant for

Mellemtrin

Udskoling

X

Gymnasium

Erhvervsskole

Produktionsskole

AVU

1.4 Demokratiets gang

Type

Samlet forløb

Forfatter/Udgiver

Ungdomsbyen

Beskrivelse

I Demokratiets Gang vises milepæle i demokratiets udvikling udtrykt i tekster, billeder, videoklip og musik. I arbejdet med Medborgerskab og Innovation vil jeres læringsmål være følgende:

- At få kendskab til og viden om begreberne Innovation og Medborgerskab gennem tiderne
- At forstå og diskutere betydningen af, hvorledes Medborgerskab og Innovation kan forandre og skabe værdi for andre mennesker
- At reflektere og diskutere, hvorledes I som elever gennem innovation og medborgerskab kan bidrage til at skabe og udvikle bedre livsvilkår for jer selv og for andre mennesker.

Link

<http://demokratiets-gang.dk/wp/elev/demokratiets-gang-2/>

Relevant for

Mellemtrin

Udskoling

x

Gymnasium

x

Erhvervsskole

x

Produktionsskole

x

AVU

x

1.5 Tag stilling – en demokratisk ret og pligt

Type

Forløb

Forfatter/Udgiver

Institut for Menneskerettigheder

Beskrivelse

Et forløb, der rummer rollespil, feltarbejde og en formidlingsopgave, der tilsammen handler om politisk deltagelse med fokus på vigtigheden af, at man som borger i et demokrati engagerer sig i det samfund og det fællesskab, man er en del af. Forløbet rummer tre elementer:

- Eleverne skal med udgangspunkt i en fiktiv case om lukningen af en den lokale ungdomsklub forberede, hvordan de vil markere deres holdning til denne politiske
-

- beslutning
- Eleverne skal selv undersøge måder at markere deres holdning på
 - Eleverne præsenteres for et eksempel på en politisk aktion, som de skal omskrive til et læserbrev. Herefter skal de finde fordele og ulemper ved de to måder at markere sin holdning på.

Eleverne vil få kendskab til forskellige muligheder for at tage del i den politiske debat.

Link

https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/laeringsportalen/udskoling/demokrati_fordi/tag_stilling_-_en_demokratisk_ret_og_pligt.pdf

Relevant for

Mellemtrin	
Udskoling	X
Gymnasium	X
Erhvervsskole	X
Produktionsskole	X
AVU	X

1.6 Act RESPEKT

Type

Samlet forløb

Forfatter/Udgiver

Røde Kors

Beskrivelse

Formålet med act RESPEKT er at bidrage til, at eleverne både reflekterer over betydningen af begrebet "respekt" i forhold til deres eget liv og nære relationer og i forhold til konflikter og udviklinger i verden omkring dem: Hvad vil det sige at respektere andre og selv blive respekteret? Hvor viser respekten over for hinanden sig i familien, klassen, samfundet og den store verden? Hvor går grænsen for, hvad man kan og bør respektere? Eleverne vil samtidig arbejde med deres empati og forståelse for andre, mens de udvikler deres ordforråd om emner som dialog, demokrati, ret og pligt og menneskerettigheder.

Link

https://skoleshop.rodekors.dk/media/393720/act_respekt_Laerervejledning_reduced.pdf

Relevant for

Mellemtrin	X
Udskoling	
Gymnasium	
Erhvervsskole	
Produktionsskole	
AVU	

1.7 Demokra-hva-for-noget?

Type	Samlet forløb
Forfatter/Udgiver	Ungdomsbyen
Beskrivelse	
<p>Demokra-hva-for-noget? Er et kursus udbudt af Ungdomsbyen. Kurset stiller skarpt på, hvordan eleverne kan omsætte deres viden om demokrati og medborgerskab i praksis. Kurset vil med udgangspunkt i elevernes viden og erfaringer, give dem en større forståelse af, hvordan de allerede nu kan agere som demokratiske medborgere.</p> <p>Kurset forbereder eleverne til at forstå demokratiet. Dine elever får større viden, forståelse og selvsikkerhed i forhold til at være en demokratisk borger, så de er godt klædt på også til den dag, de har stemmeret. Eleverne vil dagen igennem blive præsenteret for øvelser, der giver ny viden, men også udfordrer deres holdninger. Øvelserne lægger op til debat, argumentation, og hvordan vi håndterer de udfordringer, der er i et demokrati.</p>	
Link	
http://ungdomsbyen.dk/produkt/demokra-hva-for-noget-7-10-kl/	
Relevant for	
Mellemtrin	
Udskoling	x
Gymnasium	
Erhvervsskole	
Produktionsskole	
AVU	

1.8 Religionsfrihed

Type	Undervisningsforløb
Forfatter/Udgiver	Folkekirkens skoletjeneste
Beskrivelse	
<p>Religionsfrihed er et tværfagligt undervisningsforløb til overbygningen, der integrerer fagene historie, samfundsfag og kristendomskundskab. Forløbet er fleksibelt og kan afvikles over 10 – 20 lektioner.</p> <p>Forløbet sætter fokus på, hvordan forestillingen om religionsfrihed er opstået, samt hvordan behandlingen af den har udviklet sig og håndteres rundt om i verden.</p> <p>Hovedparten af FN's medlemslande har ratificeret erklæringerne om religionsfriheden, men rundt om i verden er der mange eksempler på, at religionsfriheden krænkes.</p> <p>Undervejs i forløbet skaleres problemstillingen så den gennem konkrete rollekort både sættes i relation til elevernes nære livsverden og via udvalgte cases til større samfundsmæssige perspektiver.</p> <p>Som elever fra et par syvendeklasser på Lundtofte skole udtrykte det under evalueringen af</p>	

pilotfasen: "Da Mogens kom og sagde, at vi skulle lære om religionsfrihed, tænkte vi, at det ville blive kedeligt, men nu mener vi, at det er noget alle bør lære om. Det er helt afgørende for et menneskes liv, at man har lov at tro, som man vil – og så var det endda sjovt med rollespil og cases."

Link

www.religionsfrihediskolen.dk

Relevant for

Mellemtrin

Udskoling

x

Gymnasium

Erhvervsskole

Produktionsskole

AVU

2 Øvelse / opgave

2.1 Ret og pligt i skolen

Type	Øvelse
Forfatter/Udgiver	Institut for Menneskerettigheder
Beskrivelse	
<p>En vurderingsøvelse, der skal hjælpe eleverne til at få et kendskab til grundlæggende rettigheder og de tilhørende pligter og medansvar, man har som elev i den danske folkeskole.</p> <p>Eleverne får i øvelsen mulighed for at drøfte deres rettigheder og pligter, og hvordan disse hænger sammen. Fx: Eleverne har ret til ikke at blive mobbet. Eleverne har pligt til at melde mobning til de voksne og pligt til at behandle andre med respekt.</p>	
Link	
https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/laeringsportalen/udskoling/skriv_til_avisen/ret_og_pligt_i_skolen.pdf	
Relevant for	
Mellemtrin	
Udskoling	X
Gymnasium	
Erhvervsskole	
Produktionsskole	
AVU	

2.2 Fællesskab – hvad er det? – Definitioner på et fællesskab!

Type	Øvelse
Forfatter/Udgiver	Institut for Menneskerettigheder
Beskrivelse	
<p>Øvelsen er en formidlingsøvelse, hvor eleverne ud fra to definitioner af begrebet fællesskab, skal udarbejde en collage. Ud fra collagen skal eleverne diskutere begrebet fællesskab. Formålet med øvelsen er, at eleverne får en forståelse af, hvad fællesskab rummer som begreb. Og at eleverne rustes til en diskussion om fællesskab og bliver i stand til at reflektere over, hvordan de selv kan være med til at skabe rummelige fællesskaber.</p>	
Link	
https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/laeringsportalen/udskoling/demokrati_fordi_faellesskab_hvad_er_det.pdf	

Relevant for	
Mellemtrin	
Udskoling	X
Gymnasium	
Erhvervsskole	X
Produktionsskole	X
AVU	X

2.3 Den demokratiske samtale

Type	
Forfatter/Udgiver	Folketingets Administration
Beskrivelse	
Materialet om den demokratiske samtale understøtter klassens arbejde med kompetenceområdet <i>Politik</i> , herunder <i>Demokrati</i> . Materialet skal bidrage til, at eleverne kan beskrive og reflektere over, hvad der ligger i begrebet den demokratiske samtale. Materialet understøtter også generelt kompetenceområdet <i>Samfundsfaglig metode</i> . Eleverne skal se filmen Den demokratiske samtale og laver opgaver med udgangspunkt i den.	
Link	
http://www.ft.dk/~media/sites/ft/pdf/undervisning/undervisningsfilm/film_den-demokratiske-samtale_lervejledning.ashx?la=da	
http://www.ft.dk/~media/sites/ft/pdf/undervisning/undervisningsfilm/film_den-demokratiske-samtale.ashx?la=da	

Relevant for	
Mellemtrin	
Udskoling	x
Gymnasium	x
Erhvervsskole	X
Produktionsskole	X
AVU	X

2.4 Så gør dog noget

Type	Øvelse
Forfatter/Udgiver	Institut for Menneskerettigheder
Beskrivelse	
En kombination af formidlings- og vurderingsøvelser, hvor eleverne skal lære at vurdere, hvordan man sætter fokus på og forandrer utilfredsstillende situationer i skolemiljøet og samfundet. Det er	

vigtigt, at eleverne kender til basale rettigheder, pligter og medansvar, når de kastes ud i opgaven.

Formålet med øvelsen er, at eleverne bliver bevidste om hvilke muligheder de har for at skabe positive forandringer på skolen og i samfundet.

Link

https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/laeringsportalen/udskoling/demokrati_fordi/saa_goer_dog_noget.pdf

Relevant for	
Mellemtrin	
Udskoling	x
Gymnasium	x
Erhvervsskole	
Produktionsskole	
AVU	

2.5 Stå! Stem! Gå! Diskuter unges valgret

Type	Øvelse
Forfatter/Udgiver	Institut for Menneskerettigheder

Beskrivelse

En bevægelsesøvelse, der kan involvere alle i klassen og kan udføres med både store og små grupper. Eleverne får mulighed for aktivt og på gulvet at udtrykke holdninger, fremsætte forslag og ideer, tilkendegive tvivl og indtage flere standpunkter i forhold til et givent spørgsmål eller en valgt problemstilling.

Link

https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/laeringsportalen/udskoling/demokrati_fordi/staa_stem_gaa.pdf

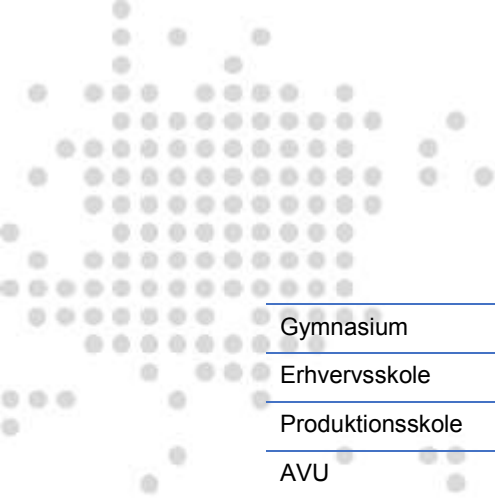
Relevant for	
Mellemtrin	
Udskoling	x
Gymnasium	
Erhvervsskole	
Produktionsskole	x
AVU	

2.6 Demokratiske beslutninger – en kompleks størrelse

Type	Øvelse
Forfatter/Udgiver	Institut for Menneskerettigheder
Beskrivelse	
Et rollespil, hvor eleverne skal agere forskellige politiske partier i en lille kommunes byråd, der skal blive enige om, hvordan kommunens ressourcer skal fordeles.	
Formål: At eleverne får forståelse for, at det at træffe politiske beslutninger er en kompleks størrelse og ofte er udtryk for prioriteringer i en stor og kompleks helhed med knappe ressourcer.	
Link	
https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/laeringsportalen/udskoling/demokrati_fordi/demokratiske_beslutninger_-_en_kompleks_stoerrelse.pdf	
Relevant for	
Mellemtrin	
Udskoling	X
Gymnasium	X
Erhvervsskole	X
Produktionsskole	X
AVU	X

2.7 Identifikation og fællesskab

Type	Øvelse
Forfatter/Udgiver	Institut for Menneskerettigheder
Beskrivelse	
Dette er en legende vurderingsøvelse, hvor eleverne på kort og i forhold til forskellige identifikationsmarkører skal bevæge sig rundt i forskellige grupperinger, illustreret ved tegnede kridtcirkler. Derefter skal de på baggrund af egen oplevelse forholde sig til forskellige begreber og værdier, relateret til grupper, forskellighed og fællesskab. Eleverne vil få en forståelse og interesse for begreber som samfund, grupper og identitet. Eleverne opdager, hvad de har til fælles med hinanden, og hvordan de er en del af flere forskellige fællesskaber.	
Link	
https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/laeringsportalen/mellemtrin/Demokrati%20fordi/identifikation_og_faelleskaber.pdf	
Relevant for	
Mellemtrin	X
Udskoling	

Gymnasium

Erhvervsskole

Produktionsskole

AVU

2.8 Brug din stemme

Type	Øvelse
Forfatter/Udgiver	Institut for Menneskerettigheder

Beskrivelse

Vurderingsøvelse der omhandler børn, unge og deltagelse. Eleverne præsenteres for forskellige udsagn som de tager stilling til og efterfølgende argumenterer for eller imod.

Formål: At eleverne reflekterer over diverse temaer og problemstillinger for derved at undersøge forskellige argumenter og holdninger til samme sag samt at blive i stand til at give sin mening til kende og begrunde den.

Link

https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/laeringsportalen/mellemtrin/Demokrati%20fordi/brug_din_stemme.pdf

Relevant for

Mellemtrin	x
------------	---

Udskoling	x
-----------	---

Gymnasium	
-----------	--

Erhvervsskole	x
---------------	---

Produktionsskole	x
------------------	---

AVU	
-----	--

2.9 Klassens egen grundlov

Type	Øvelse
Forfatter/Udgiver	Institut for Menneskerettigheder

Beskrivelse

Argumentations- og vurderingsøvelse. Eleverne arbejder med at formulere regler for samværet i klassen og udarbejder en grundlov for klassen, som beskriver de regler og værdier, de gerne vil have skal præge deres fællesskab. Det sker gennem diskussioner i grupper og plenum. Desuden introduceres de til, hvad en grundlov er, samt begreberne rettigheder, medansvar, regler og love i forhold til samfundet generelt.

Link

<https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/laeringsportalen/mellemtrin/Demokrati%20fordi/klasens egen grundlov.pdf>

Relevant for

Mellemtrin

x

Udskoling

Gymnasium

Erhvervsskole

Produktionsskole

AVU

2.10 Fællesskab – hvem har ret?

Type**Øvelse****Forfatter/Udgiver**

Ungdomsbyen

Beskrivelse

Eleverne skal vurdere, hvilke af udvalgte menneskerettigheder der er vigtigst, og reflektere over forskellen mellem børne- og voksenrettigheder.

Eleverne vil dermed få indblik i at alle mennesker har rettigheder. At børn og unge har rettigheder, men at de ikke er de samme som voksnes rettigheder.

Link

<http://www.medborgerskabet.dk/faellesskab/hvem-har-ret>

Relevant for

Mellemtrin

x

Udskoling

Gymnasium

Erhvervsskole

Produktionsskole

AVU

3 Baggrundsviden

3.1 Go Active

Type	Fortælling om udvikling af handlekompetencer
Forfatter/Udgiver	Projekt udviklet i samarbejde mellem Aalborg Universitet og Københavns Kommune Redaktion: Jeanette M. Jensen, Ulla Pedersen og Henrik M. Larsen
Beskrivelse	<p>Denne bog er en fortælling om, hvordan otte udviklingsprojekter i København har medinddraget og samarbejdet med børn og unge for at øge deres handlekompetence og aktivitet.</p> <p>Bogen henvender sig til dig, der ønsker at blive klogere på, hvordan du i højere grad kan inddrage de børn, du samarbejder med i den daglige praksis. det gælder, hvad enten du er lærer, pædagog, træner, instruktør, projektmedarbejder eller på anden måde samarbejder med børn om et fælles mål.</p>
Link	http://edu.au.dk/fileadmin/www.dpu.dk/forskningsprogrammer/miljoeogsundhedspaedagogik/Inddragelse_af_boern_-_hvorfor_og_hvordan.pdf
Relevant for	
Mellemtrin	x
Udskoling	
Gymnasium	
Erhvervsskole	
Produktionsskole	
AVU	

3.2 Materialer fra Council of Europe

Type	Internetplatform med flere forskellige typer materialer
Forfatter/Udgiver	Council of Europe Portal
Beskrivelse	<p>The council of Europe har lavet en lang række materialer som kan bruges direkte fra deres hjemmeside www.coe.int</p> <p>Nogle eksempler er:</p> <p>Arbejde med menneskerettigheder: Plakater, videos, guides til lærere. Ligger her: http://www.coe.int/en/web/edc/charter-for-all</p>

Arbejde med kompetencer for demokratisk kultur:
<http://www.coe.int/en/web/edc/publications>

Link

www.coe.int

Relevant for

Mellemtrin X

Udskoling

Gymnasium

Erhvervsskole

Produktionsskole

AVU

3.3 Dannelse til Demokrati og medborgerskab

Type

Inspirationshæfte

Forfatter/Udgiver

Mattias Andersson og Gorm Hansbøl
Institut for Pædagogisk Filosofi, Danmark
Pædagogiske Universitet

Beskrivelse

Inspirationshæfte til efterskolelærer som ønsker at arbejde med demokrati og medborgerskab i undervisningen. I materialesamlingen sættes medborgerskab ind i en generel dannelsesforståelse og materialet kommer ind omkring demokratiets teoretiske bestanddele. Som inspiration findes også en evaluering af forløbet på Baunehøj Efterskole.

Link

<https://www.efterskoleforeningen.dk/-/media/Efterskoleforeningen/Omos/Enheder/Kommunikationsenhed/Danmarksindsamling/Medborgerskab---endelig-version-ashx.pdf?dmc=1&ts=20170922T0841363833>

Relevant for

Mellemtrin

Udskoling X

Gymnasium

Erhvervsskole

Produktionsskole

AVU

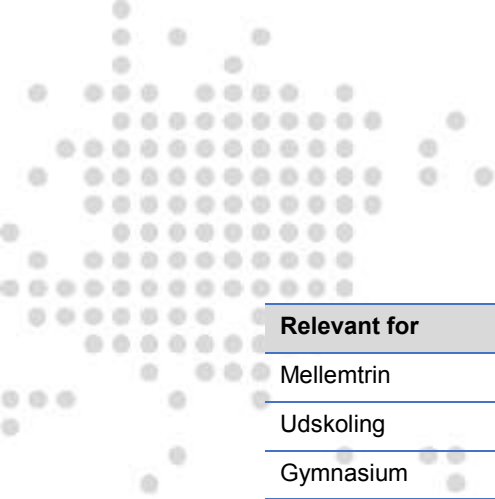
3.4 Lærervejledningen – du har et valg

Type	Undervisningspakke
Forfatter/Udgiver	Udlændinge- og Integrationsministeriet, Styrelsen for International Rekruttering og Integration, MÆRK (Mod Æres Relaterede Konflikter)
Beskrivelse	<p>En undervisningspakke om emnet social kontrol.</p> <p>Undervisningspakken henvender sig til lærere, som gerne vil medvirke til at forebygge negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter ved at tage emnerne op i undervisningen og bruge facilitering og workshopformatet som metoder, der gør det lettere at undervise i tabubelagte emner.</p> <p>Materialet indeholder et temamodul om rettigheder og andre temaer, og kan dermed give tips og tricks til dig som lærer til at tage de svære samtaler med eleverne.</p>
Link	http://uim.dk/publikationer/du-har-et-valg-laerervejledning

Relevant for	
Mellemtrin	X
Udskoling	X
Gymnasium	
Erhvervsskole	
Produktionsskole	
AVU	

3.5 Undervisning i globalt medborgerskab

Type	Lærervejledning
Forfatter/Udgiver	Den danske UNESCO-nationalkommission
Beskrivelse	<p>Vejledningen indeholder forslag til, hvordan der i praksis kan arbejdes med læring i globalt medborgerskab i undervisningen med konkrete idéer til temaer til forskellige alderstrin og læringsudbytte, der let kan tilpasses lokale kontekster.</p>
Link	http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002329/232993DAN.pdf

Relevant for	
Mellemtrin	X
Udskoling	X
Gymnasium	X
Erhvervsskole	
Produktionsskole	
AVU	